

Beheerplan Land van Ons Linde-Lettele

Opsteller: Michiel Bussink
Versie: 14-1-22

Samenvatting

Land van Ons heeft in Lettele een perceel van vier hectare te midden van het Sallandse coulisselandschap, ongeveer tussen de dorpskern van Lettele en de Deventer wijk De Vijfhoek, in buurtschap Linde.

Het gaat om kruidenrijk grasland dat een deel van het jaar beweid door koeien en jongvee van De Melkbrouwerij, een biologische melkveebedrijf, dat ook het eigen land natuurvriendelijk heeft ingericht.

Vrijwilligers van de KNNV en IVN-Deventer hebben tijdens een nulmeting 63 soorten planten gevonden, relatief veel voor een perceel van 4 hectare. Een vrijwilliger van de Vlinderstichting telt in het seizoen (met name lente en zomer) wekelijks de vlinders en hommels op het perceel.

In het eerste jaar dat de grond in eigendom is van LvO zijn met leden van LvO en de pachter een brede houtsingel, een haag en wilgen aangeplant. Aanleg van een poel is in voorbereiding en de wens is om samen met het waterschap de waterloop langs het perceel natuurvriendelijk in te richten. Samen met het Amsterdamse instituut Waag is een themawandeling gemaakt, die langs het perceel loopt en is in de zomer een druk bezochte open dag georganiseerd.

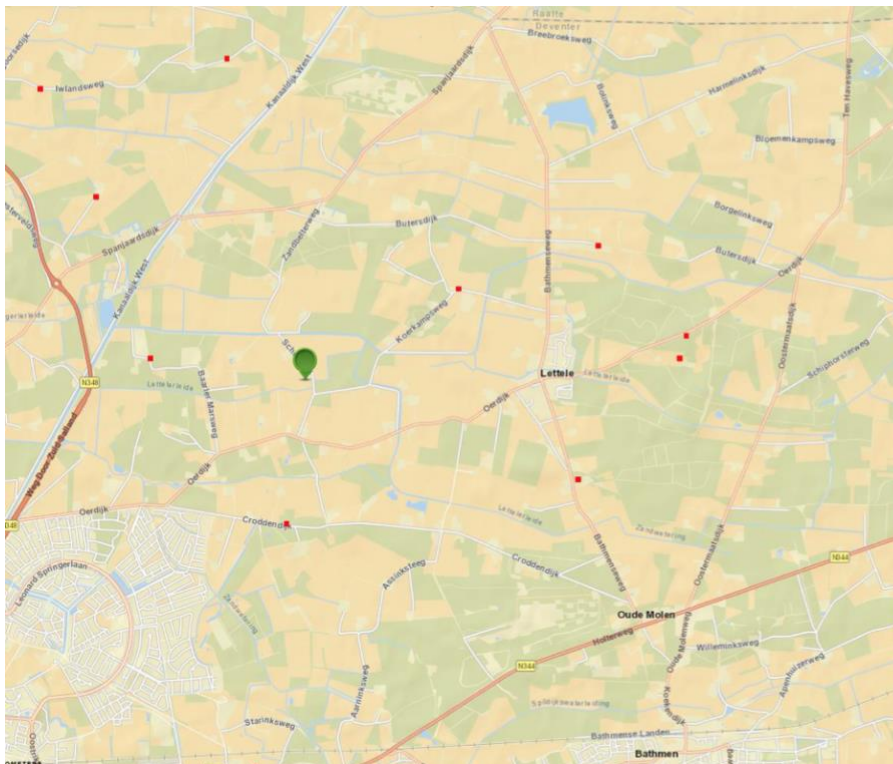
1. Inleiding

Een van de eerste grondaankopen van de nieuwe landelijke Coöperatie Land van Ons, was in augustus 2020 het Overijsselse Lettele, in zuidwest Salland, vlakbij Deventer en de grens met Gelderland. Het is gekocht van de voormalige eigenaar die aan de rand van het perceel woont en zich nog steeds erg betrokken voelt bij de grond. Zijn familie voerde hier een bedrijf met melkkoeien en fokzeugen. De aankoop werd vergemakkelijkt doordat vanaf het begin contact was met de beoogde pachters, Rick en Arjuna Huis in 't Veld die de afgelopen jaren met hun biologische melkveebedrijf De Melkbrouwerij al veel hebben gedaan om de eigen en gepachte gronden natuurrijk in te richten.

Het perceel van 4 hectare ligt te midden van het Sallandse coulisselandschap, ongeveer tussen de dorpskern van Lettele en de Deventer wijk De Vijfhoek, in buurtschap Linde. Om recht te doen aan de geschiedenis van het gebied, spreken we dan ook van Linde-Lettele (het landgoed in wording aan de westzijde van de LvO-perceel heeft de naam 'Heerlijkheid Linde' gekregen).

De ingang van het perceel ligt aan de oostzijde aan de Schooldijk (een verwijzing naar het eerste schooltje van Lettele dat hier vroeger stond), wordt aan de zuidzijde begrensd door de Lettelerleide, aan de noordzijde door grasland en aan de westzijde door een houtwal met onder andere oude knotwilgen. Aan de andere zijde van die houtwal ligt grasland (in eigendom van Stichting IJssellandschap en verpacht aan een andere biologische melkveehouder uit Lettele). De grond van Land van Ons wordt een deel van het jaar beweid door koeien van De Melkbrouwerij.

1.1 Locatie, kaart

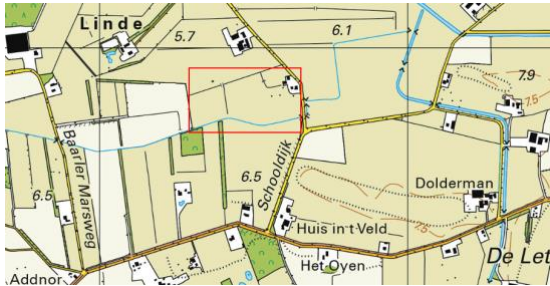

Perceel: DPV00-E-2720 en DPV00-E-4035

1.2 Cultuur + landgebruik geschiedenis

Geschiedenis van het perceel

Al sinds lange tijd is het perceel in gebruik als grasland.

2020. 'Dolderman' is het erf van De Melkbrouwerij

1990. Aan de noordzijde van het perceel was toen nog een houtsingel

1950

1930

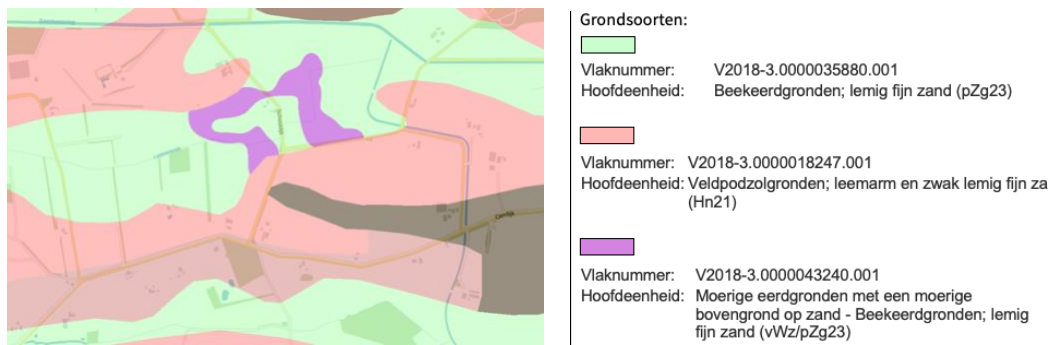
1900

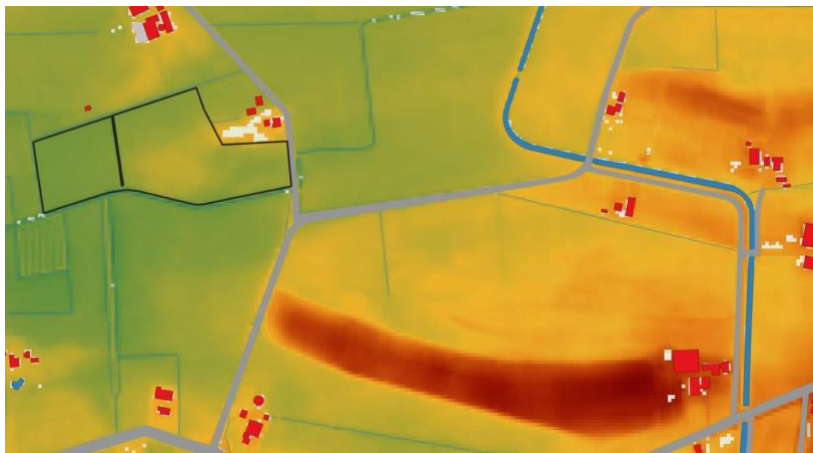
1860

2. Nulmeting

2.1 Bodem (fysisch, chemisch, biologisch)

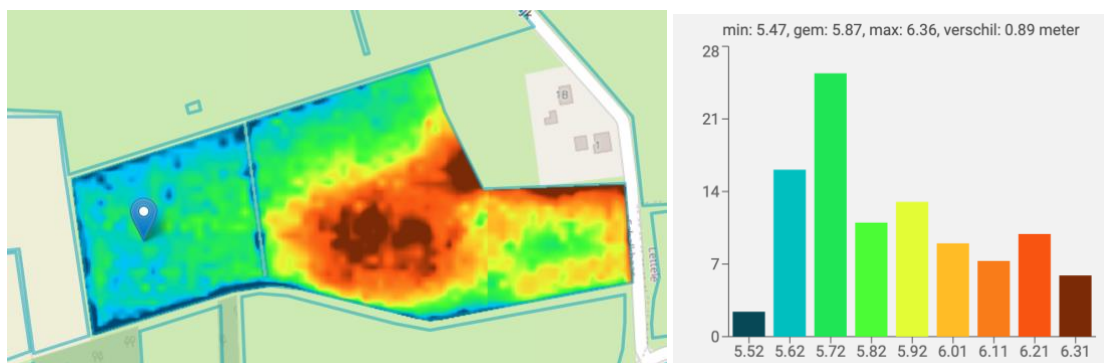
Bodemkaart

Hoogteverschillen in de omgeving

Het perceel van LvO (zwart omrand) is licht glooiend en heeft een hoogte tussen de 5.6 m-NAP en 6.5 m-NAP. Het hoogteverschil met de eigen grond van De Melkbrouwerij rechts (het erf van De Melkbrouwerij ligt helemaal aan het eind rechts van de donker rode strook) is goed te zien, met name ook die van de enk, die op zijn hoogst 9.1 m-NAP is.

Ook binnen het LvO-perceel zijn er duidelijke hoogteverschillen.

Hoogteverschillen op het perceel

De hoogteverschillen op het perceel zijn mede het gevolg van een initiatief van de vorige eigenaar. Eind 2017, begin 2018 heeft hij er voor gezorgd dat de oorspronkelijke dekzandrug, die dertig jaar eerder was afgegraven, aan de hand van historische kaarten weer is teruggebracht. Zie het rode gedeelte op de kaart.

De hoogteverschillen op het perceel zijn in de praktijk goed te merken. Tijdens de twee plantdagen (eind januari 2021, waarbij een houtsingel, haag en knotwilgen zijn aangeplant) stonden de leden-vrijwilligers van Land van Ons aan de noordzijde van het perceel met hun laarzen in het water te soppen. Het heeft ook tot eind mei geduurd voordat de koeien voor het eerst het land op konden. De grond op het hoger gelegen gedeelte is merkbaar zanderiger en schraler, met (nog) minder organisch materiaal.

Het perceel ligt in een relatief laag deel van het gebied, dat verder bestaat uit beekdalen, kommen en dekzandwelingen. De grondsoort op het perceel is zand, aan de randen aan de noordzijde en zuidzijde enigszins lemig.

In de praktijk van het beheer wordt het perceel grofweg ingedeeld in het gedeelte 'voor' (gezien vanaf de Schooldijk, dus aan de oostzijde) en 'achter.' Op het perceel 'voor' ligt het grondwater dieper (1.0-2.0m) dan bij perceel 'Achter' (0.4-1.0m). Op het perceel 'achter' ligt er onder de organische laag al snel een minerale zandgrond. Dit leidt ertoe dat dit perceel tot minder dan 50cm doorwortelbaar is, terwijl bij perceel 'voor' de wortels tot 50-100cm diep kunnen. Verder is er een verschil in pH (5,7 'Voor' en 4,9 'Achter'). Voor 'achter' is dit aan de lage kant. 'Achter' heeft echter wel meer Soil Organic Matter (7,2%) dan 'voor' (5,4%) en ook zijn er bij de bemonstering beduidend meer regenwormen gevonden.

Deze gegevens zijn ontleend aan Verslag Soil Navigator Workshop Lettele, 8-6-21 (Howard Koster).

2.2 Hydrologie

--

2.3 Bovengrondse biodiversiteit

Een vrijwilliger van de Vlinderstichting is vanaf het voorjaar van 2021 begonnen het met monitoren van vlinders en hommels op het perceel (ten tijde van de afrondingen van dit beheersplan waren de resultaten van de tellingen nog niet bekend).

Vrijwilligers van de KNNV en IVN-Deventer hebben de monitoring van de planten op het perceel op zich genomen. Het eerste veldbezoek (van 3 mei 2021) heeft 63 soorten opgeleverd, overwegend 'normale' graslandsoorten (Zie bijlage voor de aangetroffen soorten). Dat aantal is relatief veel voor een perceel van 4 hectare, in gebruik als extensief grasland. Liesgras, pinksterbloem en moerasspirea zijn indicatoren voor natte omstandigheden. Moerasspirea is bovendien een kwel indicerende soort en geeft de potentie van het gebied weer. Kwel in de ondergrond schept condities die gunstig zijn voor veel bijzondere soorten.

3. De mensen

3.1 Samenstelling lokaal team

- Coördinator: kennis en ervaring met agro-ecologie als auteur, adviseur, kleinschalige notenteler in agro-forestry systeem, bestuurlijke ervaring, ervaring met aansturen van vrijwilligers;
- Vrijwilligers van Vlinderstichting, KNNV, IVN;
- Correspondent: professioneel tekstschrijver;

-Overige vrijwilligers: diverse LvO-leden die in de buurt wonen (Deventer en omringende dorpen), inzetbaar voor grotere en kleinere klussen.

3.2 Pachter

De Melkbrouwerij

Beheer van het grasland zal uitgevoerd worden door de huidige pachters, Rick en Arjuna Huis in t Veld van De Melkbrouwerij. Ze zijn de zesde generatie Huis in 't Velds die op de huidige plek een boerderij runt, even ten westen van het dorp Lettele. Hun kinderen zijn zelfs de elfde generatie Huis in 't Velds in de nabije omgeving. Er wordt biologisch geboerd, de koeien zijn van het oude MRIJ-ras: rustige roodbonte koeien met een dubbel-doel. Dat wil zeggen dat ze geschikt zijn voor zowel het leveren van melk als van vlees. De koeien mogen hun hoorns houden, zodat ze in de kuddes met de stier hun natuurlijke gedrag kunnen vertonen. De koeien kunnen het hele jaar naar buiten. Maar als ze willen, kunnen ze ook binnen staan en liggen in de serre-stal, een open stal met veel licht, lucht en ruimte. De koeien krijgen vrijwel alleen gras en kruiden te eten. Dat is het meest gezond voor de koeien en bovendien zorgen de kruiden in het gras (zoals rode klaver) voor de bodemvruchtbaarheid en dragen ze bij aan een natuurrijk landschap.

Het bedrijf heeft een Skal-keurmerk, wat dus wil zeggen dat er aan de wettelijke minimumeisen voor de biologische landbouw moet worden voldaan, waaronder geen gebruik van kunstmest en chemische bestrijdingsmiddelen, eisen ten aanzien van dierenwelzijn en bemesting. In de praktijk gaat De Melkbrouwerij verder dan de minimumeisen van de biologische landbouw (zoals o.a. blijkt uit het houden van de hoorns van de koeien en de grootschalige aanleg van houtsingels, heggen etc.).

Zie verder www.melkbrouwerij.nl

3.3 Overige stakeholders

-Waterschap Drents-Overijsselse Delta, vanwege inrichting en beheer van de Lettelerleide aan de zuidzijde van het perceel.

-Stichting IJssellandschap, eigenaar van de gronden ten westen van het LvO perceel, inclusief bijbehorende (landschappelijk en ecologische waardevolle) houtsingel op de grens.

-Pachter van de gronden van Stichting IJssellandschap, een andere biologische melkveehouder uit Lettele.

4. Perceeldoelen LvO

4.1 Landgebruik

Het uitgangspunt voor versterking van de natuur- en landschappelijke waarden is goed te noemen. Inrichting blijft extensief beheerd grasland, aangevuld met aanleg en beheer van verschillende landschapselementen en voor de langere termijn natuurvriendelijke oever van de Lettelerleide aan de zuidzijde.

Graslandbeheer

Het LvO-perceel wordt beweid met melkkoeien en of jongvee. Het beweidingssysteem wordt aangepast aan de hoeveelheid gras en draagkracht van de grond. Bij veel gras wordt er

stribegrazing toegepast (<https://edepot.wur.nl/202654>). Maar als er minder grasproductie is, bijvoorbeeld door droogte, word het perceel meegenomen in rotatie met andere graaspercelen van de pachter.

Streven is om zo min mogelijk met grote machines het land op te gaan (om bodemverdichting te voorkomen). Het gras zal alleen worden gemaaid/ingekuuld/gehooïd als de grasvoorraad op de overige weidepercelen te groot is om door de koeien af te weiden.

Het perceel wordt bemest met vaste mest eventueel aangevuld met compost.

De hoeveelheid is ongeveer 12 ton vaste mest per hectare + wat de koeien zelf laten vallen.

10 ton groencompost elke 2 jaar. Voor landbouwbegrippen is dit erg extensief, voor een natuurgebied is dit intensief.

Het biologische keurmerk verplicht een relatief extensief beheer van max 170 kg N (stikstof) per ha, gemiddeld zit De Melkbrouwerij op 150 kg N per ha. Ter vergelijking: op gangbaar beheerde zandgrond met beweiding, wordt gemiddeld 250 kg N per ha gebruikt, bij uitsluitend maaïen (zoals in toenemende mate gebeurt) 320 kg N per ha.

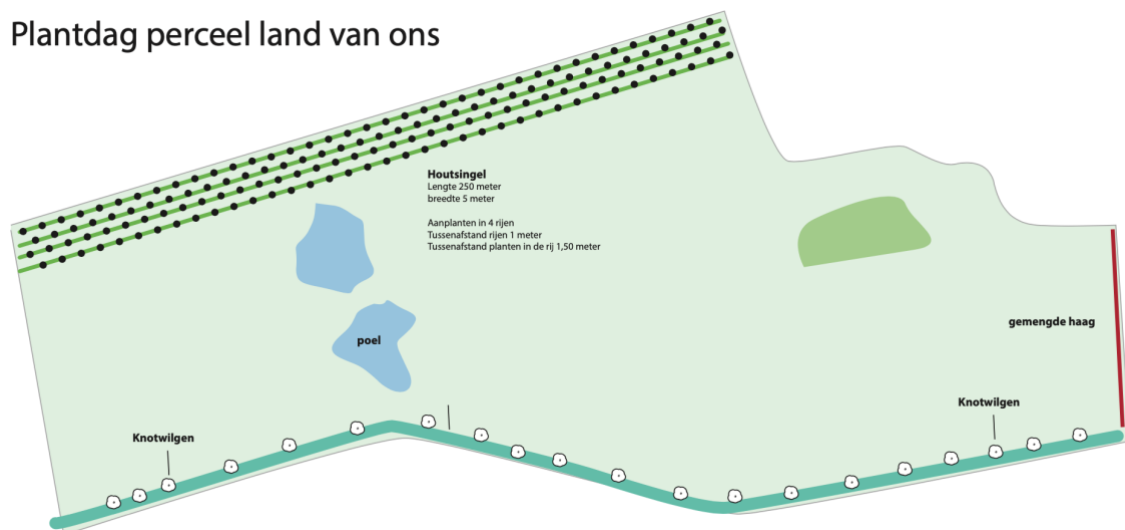
Ph wordt op pijl gehouden door bekalken (+/- 1x per 5 jaar)

Eventueel kan overwogen worden om steenmeel i.p.v. kalk. (<https://edepot.wur.nl/245863>). Te kostbaar voor de pachter, maar met steun van LvO en evt. derden (bijvoorbeeld wetenschappelijk onderzoek), kan daarmee eventueel geëxperimenteerd worden.

Bemesten met Ca meststof om de Ca / mg verhouding te verbeteren. Dit is goed voor de bodemstructuur.

In samenwerking met Landschap Overijssel is een inrichtingsplan gemaakt.

Plantdag perceel land van ons

Een groot deel daarvan is met LvO-leden/vrijwilligers uitgevoerd, gedurende twee plantdagen eind januari 2021.

Aan de noordzijde is over de gehele lengte een houtsingel aangelegd van 4-5 meter breed, met zo'n 700 bomen en struiken, 24 soorten. Aan de zijde van de Schooldijk is een haag aangeplant met meidoorn, vuilboom, hazelaar, hondsroos en peer. Aan de zuidzijde zijn wilgen aangeplant, t.z.t. te knotten. Houtsingel, haag en knotwilgen gaan schuil- nestgelegenheid bieden voor zangvogels en een voedselbron vormen voor insecten, vogels en zoogdieren. Bovendien vormen ze een

verbindingsweg voor allerlei planten en dieren, maken ze het landschap aantrekkelijker en doen ze recht aan de cultuurhistorie van het gebied.

Plantdag, 29-1-21, met links de perceelscoördinator en rechts de pachter

In de planning zit nog de aanleg van een poel. Een poel biedt drinkgelegenheid voor allerlei insecten, vogels en zoogdieren en leefgebied voor amfibieën, reptielen en vochtminnende flora. Aanvankelijk was dit de bedoeling op de plek waar nu een greppel dwars over het perceel ligt (zie kaartje). Maar op basis van de Flora katering en de aanwezigheid van kwel indicerende soorten, wordt een andere locatie overwogen. Dit wordt nader bekeken en besproken met KNNV. Uitvoering is mede afhankelijk van het beschikbare budget.

Aan de zuidzijde van het perceel loopt de Lettelerleide. Het zou mooi zijn om in lijn met de doelstellingen van LvO de waterloop daar natuurvriendelijk in te richten. Daarvoor is contact gezocht met het Waterschap, Drents-Overijsselse Delta. Deze heeft laten weten dat er momenteel sprake is van 'smal-spoor-inrichting'. Voor natuurvriendelijke oevers is daarentegen aan één zijde breed spoor nodig. Maar het Waterschap wil dat van waterlopen van weg tot weg sprake is van dezelfde inrichting en breedte. Het Waterschap wil in principe meewerken, aan een andere, natuurvriendelijke inrichting, mits alle andere grondeigenaren tussen de Schooldijk en (aan de westzijde) Baarlermarsweg daar ook aan mee willen werken en er bovendien budget wordt gevonden voor de herinrichting. Er is contact gezocht met de belangrijkste grondeigenaar, Stichting IJssellandschap en die staat daar in principe positief tegenover. Eerst moet de nieuwe directeur aldaar zijn ingewerkt, voordat er verdere stappen worden gezet.

Verder ligt er nog een 'vogelbosje', op de inrichtingskaart rechtsboven. Dat bosje is er al, maar zal nog verder worden uitgebreid. De vogelwerkgroep Deventer is van plan daar een uilenkast te hangen en het idee is dat er nog meer vogelhuisjes komen in het bosje.

Ook is het nog een idee om een solitaire boom te planten (eik, linde, tamme kastanje of notenboom), ergens midden op het perceel. Behalve landschappelijke en ecologische waarde, biedt zo'n boom schaduw in steeds warmer worden de zomers. Daarvoor is een koebestendige afrastering nodig.

Eventueel kan de haag aan de oostzijde nog worden verdubbeld.

Relatie met omliggende gebieden

Ook op het eigen land van De Melkbrouwerij zijn de afgelopen jaren veel nieuwe landschapselementen aangeplant. Zie onderstaande kaartje: een deel moet nog worden uitgevoerd.

Aanplant landschapselementen door De Melkbrouwerij

Toegankelijkheid: het schouwpad langs de Lettelerleide kan als wandelpad gebruikt worden, tussen de Schooldijk en de Baarlermarsweg in. Het is wenselijk dat ergens met (bescheiden) bordjes met landschapsvriendelijke uitstraling wordt aangegeven dat hier het perceel van Land van Ons ligt.

Debatcentrum Waag in Amsterdam heeft een themawandeling uitgezet rond het perceel van Land van Ons.

4.2 Biodiversiteit

Bodem

Tijdens een velddag op 1-5-21 zijn onder deskundige begeleiding wormen geteld. Zie bijlage.

De verwachting is dat op met name op het hogere gedeelte, waar nog niet zo lang geleden grond op is aangebracht, in de toekomst het organisch stofgehalte in de bodem zal toenemen (o.a. door vaste mest) met gunstige invloed op het ondergrondse bodemleven.

Bovengronds

Wilde flora: streven is de huidige diversiteit in grasland minstens te behouden. Verwachting is dat door aanleg houtsingel, heg, aanplant wilgen, meer zoomvegetatie de kans krijgt, plus vochtminnende vegetatie door de aanleg van een poel. De gewenste natuurvriendelijke herinrichting van de Lettelerleide zal nog meer kansen bieden voor vochtminnende vegetatie.

Wilde fauna: meer diversiteit van flora zal naar verwachting zorgen voor meer diversiteit van vlinders, hommels en overige insecten. Poel voor amfibieën en reptielen. Houtsingel, heg, wilgen, voor voedsel en nestgelegenheid voor vogels, en overige wilde fauna.

4.3 Overige ecosysteem diensten

Verhoging van organisch materiaal van de bodem (door toepassing vaste mest), bindt extra koolstof, verhoogd waterbergend vermogen van de bodem.

4.4 Monitoring + Wetenschap (interpretatie data)

Met inrichting en beheer zoals hier voorgaand genoemd, is de verwachting dat er een mooi, natuurrijk, divers cultuur(historisch) landschap ontstaat, voortbouwend op de huidige kwaliteiten. Mede op basis van de resultaten van monitoring (flora, fauna) in de loop der jaren door de KNNV, IVN, Vlinderstichting en anderen, wordt gekeken of er bijstellingen nodig zijn in inrichting en beheer. De Vlinderstichting monitort tijdens het seizoen in principe wekelijks. De flora-monitoring in principe twee keer per jaar. Een en ander is mede afhankelijkheid van beschikbaarheid van vrijwilligers.

De monitoring van de natuurorganisaties kan eventueel aangevuld worden met informatie van waarneming.nl, de Nationale Databank Flora en Fauna en instrumenten waaraan momenteel binnen LvO wordt gewerkt.

5. Beheer

5.1 Benodigde ingrepen

Beheer Landschapselementen

Houtsingel aan de noordzijde: eerste jaren de boomspiegels vrij maken, samen met vrijwilligers. Eventueel houtsnippers aanbrengen op de boomspiegels. Na 5-10 jaar houtsingel gefaseerd (dus niet in één keer) afzetten, samen met vrijwilligers.

Poel: deze moet nog aangelegd worden. De eerste jaren na aanleg jaren vrij houden van algen.
Aanplant van solitaire bomen, inclusief aanbrengen koebescherming.

Kruidenrijk grasland, extensief beheerd, bemesting met vaste mest, onderhoud landschapselementen, aanplant solitaire bomen, zorgen voor zoomvegetatie rond landschapselementen, inrichting natuurvriendelijke oever.

De meeste kansen liggen met name ten oosten van het LvO-perceel, met een relatief groot gebied van intensief beheerd grasland, zonder landschapselementen. De aankoop van deze gronden (en verder richting de dorpskern van Lettele) is gewenst, mocht de gelegenheid zich voordoen. Als dat lukt, kan er een agro-ecologische zone komen die zich uitstrekt van Heerlijkheid Linde, richting Landgoed 't Oostermaet, ten oosten van Lettele.

Boerenverstand

11

plekken heel anders. Daar komen honderden beslissingen op bedrijfsniveau bij kijken, elke dag opnieuw, 365 dagen per jaar, die door de boer moeten worden genomen. Behalve die ecologische en fysische omstandigheden, spelen uiteraard ook veel andere factoren een rol, zoals beschikbaarheid van arbeid en machines en niet te vergeten financieel rendement. Het is aan de boer om in dat complexe geheel de beste keuzes op bedrijfsniveau te maken, op basis van zijn 'boerenverstand.' Land van Ons heeft er het volste vertrouwen in dat De Melkbrouwerij die beste keuzes zal maken.

5.3 Ongewenste praktijken

Conform richtlijnen LvO.

5.4 Economische aspecten

Voor de bestendigheid van de doelstellingen is het wenselijk dat er een langdurige pachtrelatie ontstaat tussen Land van Ons en De Melkbrouwerij.

Voor de inrichtingskosten, kosten beheer, kosten voor vrijwilligers, open dagen etc. is een bescheiden lokaal budget gewenst.

5.5 Tijdspad

Beheersplan geldt voor de duur van de pachtperiode. Kan eventueel tussentijds worden bijgesteld.

Bijlagen:

- Driejarenbegroting (zie afzonderlijke bijlage)
- Plantlijst, aanplant winter 2021
- Flora Kartering
- Telling regenwormen op perceel LvO, 1-5-21

Plantlijst, aanplant winter 2021

Gemengde haag

Aan de oostkant, langs de weg. 75 meter. 2 rijen, 4 planten per meter. (totaal 300 planten)

Crataegus monogyna - Meidoorn	125
Frangula alnus - Vuilboom	25
Corylus avellana - Hazelaar	75
Rosa (o) canina - Hondstroos	75

Houtsingel

Aan de noordkant. 250 meter. 4 rijen (tussenafstand 1 meter), Plantafstand 1,50 meter (totaal 670 planten)

Grote bomen (eik, kastanje, linde) niet te dicht bij elkaar.

Sorbus aucuparia - Ijsterbes	25
Prunus spinosa - Sleedoorn	50
Fraxinus excelsior - Gewone es	25
Alnus glutinosa - Zwarte Els	25
Betula pubescens - Zachte berk	25
Prunus avium - Zoete kers	25
Carpinus betulus - Haagbeuk	25
Tilia cordata - Winterlinde	25
Euonymus - Kardinaalsmuts	25
Corylus avellana - Hazelaar	50
Prunus padus - Vogelkers	25
Ilex aquifolium - Hulst	25
Mespilus germanica - Mispel	25
Rosa (o) canina - Hondstroos	25
Crataegus monogyna - Meidoorn	50
Ligustrum vulgare - Wilde liguster	25
Frangula alnus - Vuilboom	25
Viburnum opulus - Gelderse Roos	25
Acer campestre - Veldesdoorn	10
Sambucus nigra - Vlier	25
Castanea sativa - Tanne kastanje	25
Salix alba - Schietwilg	50
Betula pendula - Ruwe Berk	25
Quercus robur - Zomereik	25

Knotwilgen

Aan de zuidkant, langs de sloot. 370 meter. 1 rij, 1 knotwilg per 10 meter. (totaal 37 planten)

Flora Kartering

In onderstaande tabel is het aangetroffen planten opgenomen. 1 betekent hier gezien, niet geteld. In het geval er wel een aantal staat is dat volgende de FLORON abundantie schaal

Florakartering Land van Ons Lettele mei 2021

Tabel 1 Gevonden soorten op 3 mei 2021.

Soortnaam Nederlands	Soortnaam: Wetenschappelijk	Aantal
Akkerdistel	<i>Cirsium arvense</i>	1
Bijvoet	<i>Artemisia vulgaris</i>	1
Blaartrekkende boterbloem	<i>Ranunculus sceleratus</i>	1
Boerenwormkruid	<i>Tanacetum vulgare</i>	1
Echte valeriaan	<i>Valeriana officinalis</i>	1
Engels raaigras	<i>Lolium perenne</i>	1
Fluitenkruid	<i>Anthriscus sylvestris</i>	1
Geknikte vossenstaart	<i>Alopecurus geniculatus</i>	1
Gekroesde melkdistel	<i>Sonchus asper</i>	1
Gele lis	<i>Iris pseudacorus</i>	1
Gestreepte witbol	<i>Holcus lanatus</i>	1
Gewone hoornbloem	<i>Cerastium fontanum</i>	1
Gewone reigersbek	<i>Erodium cicutarium subsp. cicutarium</i>	1
Gewone rolklaver	<i>Lotus corniculatus</i>	1
Gewone smeerwortel	<i>Symphytum officinale</i>	1
Gewone zandmuur	<i>Arenaria serpyllifolia</i>	1
Gewoon barbakruid	<i>Barbarea vulgaris</i>	1
Gewoon biggenkruid	<i>Hypochaeris radicata</i>	1
Greppelrus	<i>Juncus bufonius</i>	1
Grote brandnetel	<i>Urtica dioica</i>	1
Grote vossenstaart	<i>Alopecurus pratensis</i>	1
Harig wilgenroosje	<i>Epilobium hirsutum</i>	1
Heermoes	<i>Equisetum arvense</i>	1
Herderstasje	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	1
Herik	<i>Sinapis arvensis</i>	1
Hondsdrif	<i>Glechoma hederacea</i>	1
Kleefkruid	<i>Galium aparine</i>	1
Kleine veldkers	<i>Cardamine hirsuta</i>	1
Klimopereprijs	<i>Veronica hederifolia</i>	1
Kluwenhoornbloem	<i>Cerastium glomeratum</i>	1
Kropaar	<i>Dactylis glomerata</i>	1
Kruipende boterbloem	<i>Ranunculus repens</i>	1
Liesgras	<i>Glyceria maxima</i>	1
Liggende vetmuur	<i>Sagina procumbens</i>	1
Mannagras	<i>Glyceria fluitans</i>	1
Moerasspirea	<i>Filipendula ulmaria</i>	10
Paardenbloem	<i>Taraxacum officinale s.l. (incl. all sec.)</i>	1
Paarse dovenetel	<i>Lamium purpureum</i>	1

Penningkruid	<i>Lysimachia nummularia</i>	1
Pinksterbloem	<i>Cardamine pratensis</i>	501
Pinksterbloem	<i>Cardamine pratensis</i>	501
Pitrus	<i>Juncus effusus</i>	1
Reukeloze kamille	<i>Tripleurospermum maritimum</i>	1
Ridderzuring	<i>Rumex obtusifolius</i>	1
Rietgras	<i>Phalaris arundinacea</i>	1
Rode klaver	<i>Trifolium pratense</i>	1
Rood zwenkgras	<i>Festuca rubra</i>	1
Scherpe boterbloem	<i>Ranunculus acris</i>	1
Schijfkamille	<i>Matricaria discoidea</i>	1
Sint-Janskruid	<i>Hypericum perforatum</i>	1
Smalle weegbree	<i>Plantago lanceolata</i>	1
Speerdistel	<i>Cirsium vulgare</i>	1
Straatgras	<i>Poa annua</i>	1
Tijmrepijs	<i>Veronica serpyllifolia</i>	1
Veldbeemdgras	<i>Poa pratensis</i>	1
Velderepijs	<i>Veronica arvensis</i>	1
Veldzuring	<i>Rumex acetosa</i>	1
Vogelmuur	<i>Stellaria media</i>	1
Wilde peen	<i>Daucus carota subsp. carota</i>	1
Witte klaver	<i>Trifolium repens</i>	1
Zachte dravik	<i>Bromus hordeaceus</i>	1
Zachte ooievaarsbek	<i>Geranium molle</i>	1
Zandhoornbloem	<i>Cerastium semidecandrum</i>	1
Zevenblad	<i>Aegopodium podagraria</i>	1

Deze soortenlijst is vooral een soortenlijst van een verstoord milieu (Herderstasje, Schijfkamille, Hondsdraf, Kleefkruid, Gewone reigersbek en Gewone hoombloem). Dat is overigens geen negatieve classificatie. Veel van de soorten zijn gebonden aan milieus die dynamisch zijn, veelal eenjarig en mogelijk volgend jaar niet meer aanwezig. Het zijn opportunisten onder de soorten. Deze soorten leveren dan ook een eigen bijdrage aan de biodiversiteit en zijn voor veel insecten van dit type milieus van belang. Er is niet gekeken naar insecten, maar de kale plekken in het land kunnen goede nestgelegenheden bieden voor zandbijen en de daarbij behorende nestparasieten.

Telling regenwormen op perceel LvO, 1-5-21

[illegible]